

Høringsuttalelse til forslag om Lov om frittstående skoler

Fra Kristelig Gymnasium

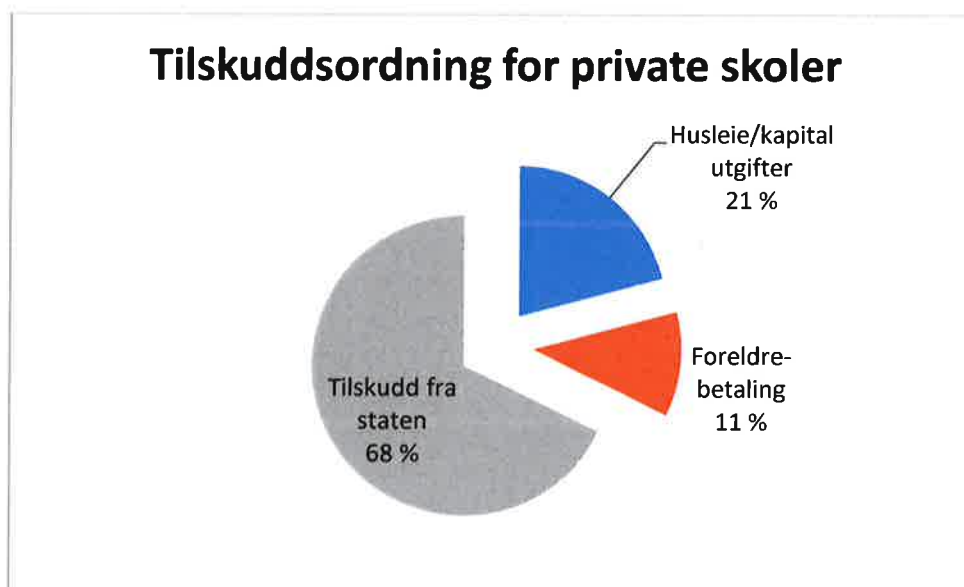
Beskrivelse av dagens situasjon

Å kunne velge en alternativ frittstående skole er en demokratisk rettighet som er forankret i internasjonale avtaler og i menneskerettsloven av 1999.

Skal denne rettigheten være reell for alle, er det avgjørende at offentlige skoler og frittstående skoler har likeverdige økonomiske rammer. Dessuten er det viktig at skolepengene kan holdes på et nivå slik at personlig økonomi ikke er til hinder for å kunne benytte seg av rettigheten. Privatskoleloven av 1970 var en milepel i sikringen av denne demokratiske retten.

Det offentlige tilskuddet til de frittstående skolene har over flere tiår utviklet seg slik at de økonomiske rammene har blitt avtakende likeverdige med rammene som offentlige skoler har. I all hovedsak skyldes dette at skolene ikke får tilskudd til kapitalutgifter.

Etter vår mening er forklaringen enkel. De bygningsmessige og arealmessige kravene Staten stiller, er de samme for frittstående skoler som for offentlige skoler. Elevene skal ha de samme rettigheter til et godt fysisk arbeidsmiljø enten de går på en frittstående skole eller en offentlig skole. Midler til å dekke denne kostnaden, dvs. investeringer i nødvendige arealutvidelser og hevinger av standard (f. eks. ventilasjon) m.m., regnes ikke med i de støtteberettigede driftskostnadene. Det regnes som kapitalkostnader. Kapitalkostnaden ble i 2011 beregnet av firmaet Multiconsult AS til vel 28 000 kr per elev per år. Figuren illustrerer forholdene.

Denne forskjellbehandlingen er en urimelighet. Realiteten er at dette truer friskolenes eksistensen. Vi viser til situasjonen som oppsto for et par år siden ved den velrennomerte katolske skolen St.Sunniva. Etter offentlig tilsyn ble skolen pålagt oppgradering til en beregnet kostnad på 50 mill. kr, en kostnad som var langt større enn hva skolen kunne klare. Oslo kommune reddet skolen med et gunstig lån slik at den kunne opprustes til dagens krav.

Sittende regjering har i sitt budsjettforslag for 2015 videreført forslaget om støtte til kapitalutgifter. Det er vi glade for. Men selv etter budsjettforliket står ikke kapitalstøttens størrelse i forhold til kostnadene.

Vi peker på at under Stortingets behandling av budsjettene for 2012 og 2013 uttalte et mindretall i utdanningskomiteen (FrP, H, KrF og V) følgende: "Disse medlemmer vil særlig påpeke at manglende støtte til husleie og kapitalutgifter har ført til en økonomisk presset situasjon for mange friskoler. Disse medlemmer mener en gjeninnføring av kapitaltilskuddet vil være et helt avgjørende grep for å sikre en likere behandling av offentlige skoler og friskoler."

Vi viser for øvrig til forskrift om Likeverdig behandling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager som har dette formålet: «Forskriften skal sørge for at godkjente ikke-kommunale barnehager behandles likeverdig med kommunale barnehager ved tildeling av offentlige tilskudd.» I §5 pålegges kommunene å gi godkjente ikke-kommunale barnehager tilskudd til kapitalkostnader. Her opplever vi at kapitalkostnadene tas på alvor på lik linje med driftskostnadene.

Våre forslag

For å sikre de frittstående skolene likeverdige vilkår med offentlige skoler må støtten til kapitalkostnader økes til et nivå som svarer til de reelle kostnadene. Og for å sikre forutsigbarhet må dette hjemles i friskoleloven. Våre forslag til ny Lov om frittstående skoler er derfor slik:

1. Navn på lov og skole

Vi slutter oss til departementets forslaget om å forandre navnet på loven fra Privatskoleloven til Lov om frittstående skoler.

2. Lovens formål i § 1-1

Vi foreslår å føye til én setning i departementets forslag (uthevet):

§1-1: Formålet med denne lova er å medverke til at det kan opprettast og drivast frittstående skolar, slik at foreldre og elevar kan velje andre skolar enn dei offentlege, jf.

menneskerettsloven § 2 nr. 2. **Lova skal sikra dei frittstående skolane likeverdige økonomiske rammer med offentlege skolar.**

3. Tilskuddsgrunnlaget i § 6-1

Våre forslag er skrevet inn i departementets forslag og uthevet:

§ 6-1. Statstilskot

Godkjende skolar får statstilskot til godkjend opplæring med 85 prosent av eit tilskotsgrunnlag per elev. Til grunn for tilskotsgrunnlaget ligg gjennomsnittlege **kostnader** per elev i den offentlege skolen. **[Tas ut: Tilskotsgrunnlaget blir korrigert for utgifter som den offentlege skolen har, men som ikkje skal inngå i tilskotsgrunnlaget.]** Tilskotsgrunnlaget blir

rekna ut særskilt for barnesteget, ungdomsteget og dei ulike utdanningsprogramma i vidaregåande opplæring.

Skolane får innarbeidd 100 prosent av gjennomsnittlege utgifter til pensjonsinnskot i offentlege skolar i tilskotsgrunnlaget. (Omskrevet.)

For grunnskolar skal det takast omsyn til skilnaden i utgifter mellom små, mellomstore og store skolar. [Tas ut: Departementet kan gi forskrift om at det for grunnskolar i Noreg skal takast omsyn til skilnaden i utgiftene i den kommunen skolen ligg, og til utgiftene på landsbasis.]

Dei særskilde skolane for funksjonshemma får likevel alle driftsutgifter dekte ved statstilskot etter ein normalsats per elev per skoleår. Departementet kan gi forskrift om tilskotsordninga for dei særskilde skolane for funksjonshemma.

Departementet kan gi forskrift om dokumentasjon for elevtal og om rapportering av elevtal.

Konklusjon

Kjernen i vårt forslag er at driftskostnader byttes ut med kostnader. Vi mener at dette er prinsipielt riktig og svært nødvendig. Dermed blir det lik behandling av offentlig skoler og frittstående skoler til elevenes beste.

Dette vil gi eksisterende frittstående skoler mulighet til å investere i ombygging og nybygging og utvikle seg i takt med utviklingen i offentlig skole, og det vil gi nye skoler mulighet til å kunne etableres innenfor friskolelovens rammer.

Vi velger å holde fast på 85 % statsstøtte. Vi mener at det er riktig at det skal være en mindre egenandel for de som gjør alternative valg. Frivillighet er en bærebjelke i det norske samfunnet, og det har vært grunnleggende i friskolebevegelsen i alle år. Vi mener at det fortsatt er ønskelig å bevare dette frivillige engasjementet og at dette fremmes ved å opprettholde en mindre andel skolepenger.

Hovedutfordringen i dagen situasjon er ikke at det kreves frivillig innsats, men at gapet mellom de reelle kostnadene og tilskuddsgrunnlaget er for stort.

Vi mener at våre forslag vil fremme utviklingen av et mangfoldig og demokratisk samfunn, ivareta grunnleggende menneskerettigheter, og gjøre rettighetene reelle for alle.

Oslo, 17. desember 2014

Tjostolv Berget
Rektor til 01.08.2014

Nils-Tore Sagen Mosvold (sign.)
Rektor

Svein- Erik Tøndel Andersen (sign.)
FAU-leder

Svein- Erik Engebretsen (sign.)
Leder KG venner